

Keynesijanci, kao suprotnost monetaristima, nastupaju i traže ekspanzivnu monetarnu politiku kakko bi se dinamizirao razvoj i rješila postojeća kriza. Nadalje, naslov ovog napisa preuzet je iz jednog uglednog tjednika i odgovara borbenom pokliču keynesijanaca. Divno i krasno kad bi samo to bila istina.

Infalacija je, kao što sam to više puta napisao i na ovim stranicama, skupni indeks entropije gospodarskog susatava. Istinabog moguće je „umjetno“ ekspanzivnom politikom povećati inflaciju/entropiju kao što je moguće kontraktivnom monetarnom politikom smanjiti inflaciju. Istina je uvijek ista – nakon pijanstva nastupa bolno otrežnjenje bez odgovora na pitanje da li je imalo smisla što smo konzumirali više od dopustivog.

U Hrvatskoj od 1993. Godine tvrdim kako nas inflacija nije napustila. U tim tvrdnjama ostao sam usamljen. Tek je 2008. Godine globalno dinamiziranje inflacije poneke trezvenije ekonomiste zabrinulo moguće veće povećanje cijena u hrvatskom gospodarstvu. Deflacija je potom ponovno udaljila bauk zvan infalacija i polako ali sigurno je, bar kod jednog broja ekonomista, inflacija postala mali, ako uopće, bauk. Mnogi su zaboravili stanje do 1993. Godine kada je uveden Stabilizacijski program koji sam nazivao i danas nazivam Antiinflacijski prgram. Cijena slamanja, bar psihološkog dijela, inflacije je poznata – smanjeni gospodarski rast, prodaja obiteljskog srebra, rast nezaposlenosti, rast inozemnog duga, itd. Platiti tako veliku cijenu i zaboraviti gubitke koje smo imali kako bi „slomili“ psihološki dio inflacije bilo bi, blago rečeno, nerazumno.

Pri tome, želim naglasiti, slamanje psihološkog dijela infalacije nije rješio, temeljni problem, inflacije koji ekonomisti nazivaju: troškovna i/ili strukturna infacija. Troškovna infalacija znači da je cijena proizvođača na strani ponude nekonkurentna što u uvjetima otvorenog gospodarstva znači deficit robne razmjene s inozemstvom. Udio države u finalnoj raspodjeli društvenog proizvoda, svi se slažu, nepodnošljiva je. Nitko ne spori da nije moguće dinamizirati privrednu aktivnost uz ovakvu ulogu i položaj države u gospodarstvu. Pri tome jedni traže eutanaziju države, a drugi bi je jačali u zavisnosti da li pripadaju školi neoliberalizma ili državnog intervenizma. Znamo da ekstremi nisu nikad bili dobro rješenje ma koliko njezini zagovornici to tražili i, pri tom, imali dobre namjere.

Inflacijom ne bi ništa dobili jer bi ionako dramatično stanje samo postalo još dramatičnije ako bi se uopće moglo govoriti o nekom uređenom i organiziranom sustavu. Osobno smatram da bi bili više u kaotičnom nego u usustavljenom stanju. Ipak dinamiziranje inflacije „pomoglo“ bi Vladi da jednostavnije riješi problem rashodne strane proračuna jer bi inflacija, porez na likvidnost, zapravo umanjila realna prava iako bi nominalna ostala na postojećoj razini. To bi bio jednostavan put bez štrajkova ili nekih većih socijalnih tenzija u kratkom roku. Međutim, kako su korisnici proračunskih sredstava i dužnici, a obveze su nominirane uz valutnu klauzulu, vrlo brzo

bi nestala uroda fatamorgane zvana inflacija i započela bi destrukcija zvana spirala cijene – nadnice. Nije nerealno očekivati da bi deblji kraj pripao pnzionerima i svim primaocima socijalne pomoći, s jedne strane, i, radnicima čije bi se plaće realno smanjile, s druge strane. Tako bi na kraju pozicija izgubila na predstojećim izborima isto kao i da nije posegnula za inflacijom, tiskarskim strojem.

Jasno inflacija koja pretače bilancu stanja u bilancu uspjeha destruiira imovinu svih sektora i društva u cjelini. Na kraju, htjeli – nehtjeli, posegnut ćemo za novim Antiinflacijskim programom uz pomoć MMF-a jer će isprljeno gospodarstvo i prazna državna blagajna biti nemoćni da se uradi bio što smisljeno.

Na kraju, moram reći, da je otvaranje priče kako je putem inflacije moguće rješavati probleme zapravo kontraproduktivan stav ukoliko se ima za cilj rješavanje ove naše duboke i dramatične krize.

Tržišni model privređivanja ima svoja pravila igre koja se moraju poštivati. Ukoliko smatramo da to više nije moguće tada valja tražiti novi pristup što je u postojećim uvjetima špekulacija i izjava bez smisla i sadržaja. U tom smislu tumačim neke napise u javnim sredstvima priopćavanja glede mog pogleda na potrebitu mirovinsku reformu. O tome više jednom drugom prilikom.